

Robert Elsing

Edwin Rutten: „Geleid door de muziek van Bach is de Mattheüs Passie voor mij een combinatie van droefheid, schoonheid en troost.”

‘Trouw aan Bach en Bijbel’

Edwin Rutten met Mattheüs Passie in Schaffelaartheater

„Ik hoop niet dat ik in Barneveld in een brandend braambos gegooid wordt.” De kwinkslag is afkomstig van Edwin Rutten, die in de aanloop naar Pasen met een familie-voorstelling over de Mattheüs Passie door Nederland toert. Zaterdag 12 maart geeft Rutten met Camerata Amsterdam en diverse solisten acte de presence in het Schaffelaartheater.

Edward Doelman

Edwin Rutten is bij het grote publiek vooral bekend als grote kindervriend. In de jaren zeventig en tachtig presenteerde hij het programma ‘De Film van Ome Willem’. Anno 2016 wordt hij daar nog dagelijks op aangesproken. „Vervelend? Absoluut niet, het is juist fantastisch”, vindt Rutten. Wel is hij veel meer dan kindervriend. Naast entertainer is Rutten onder meer ook schrijver, acteur, docent en radiopresentator bij Radio 4, de zender waar klassieke muziek de klok slaat. Is klassieke muziek saai en elitair? Rutten bestrijdt dat te vuur en te zwaard. Hij vergelijkt het met eten. „Er zijn veel kinderen die zeggen dat ze lof niet lekker vinden, ondanks dat ze het nog nooit hebben geproefd. Ouders beginnen er bij wijze van spreken niet eens aan. Zo is het ook met klassieke muziek. Ik zeg niet dat iedere bezoeker na afloop klassieke muziek lekker moet vinden, maar ik wil het in elk geval aanreiken.”

HERSCHREVEN VERSIE Tegelijkertijd is de drempel best hoog. „De echte Mattheüs Passie duurt zo’n drie uur. Voor beginners is het ondoenlijk om dit meesterwerk te doorgronden.” Om die reden heeft Rutten de Passie in eigen woorden herschreven en verteld tegen de achtergrond van de muziek van componist Johann Sebastian Bach. In zijn voorstelling wordt het lijdensverhaal van Jezus in ruim een uur overgebracht. Hoe moeilijk was het om tot een verkorte versie te komen? Volgens Rutten viel het reuze mee. „Stap voor stap heb ik de kern van het Bijbelverhaal en de Bach-kernen proberen te doorgronden. Natuurlijk kun je niet alle details meenemen, maar de essentie van het verhaal is fier overeind gebleven. Deze versie is trouw aan Bach en Bijbel.” De cd die Rutten vorig jaar uitbracht, kon in elk geval op goede kritieken rekenen. „De recensies waren boven verwachting. Ik kreeg ook enthousiaste reacties van mensen die

wat strenger zijn in hun geloofsbeleving. Zij gaven aan dat ze de cd graag wilden gebruiken voor op de zondagsschool.”

Hij staat in elk geval open voor kritische reacties van publiek. „Ik hoop niet dat ik in Barneveld in een brandend braambos gegooid wordt”, zegt hij met gevoel voor humor. „Natuurlijk speelt een kwestie van smaak altijd mee, maar ik heb deze versie met een oprecht hart gemaakt. Na afloop van de voorstelling ben ik in elk geval in de foyer te vinden. Jong en oud kan mij dan aanspreken op de inhoud. Die momenten vind ik zelf altijd één van de mooiste kanten van een theatervoorstelling. We staan in direct contact met het publiek.” Rutten hoopt ‘Bach-liefhebbers en -beginners’ en gezinnen met kinderen van een jaar of acht en ouder naar het Schaffelaartheater te lokken. Zelf is hij de verteller van het verhaal. De originele muziekfragmenten worden gespeeld door kamerorkest Camerata Amsterdam. In totaal zullen zeventien musici en acht zangers de muziek vertolken. „Als verteller probeer ik naast het verhaal ook de basisbeginselen van de klassieke muziek uit te leggen. Ik vertel bijvoorbeeld wat een tenor of is of wat koralen zijn”, verduidelijkt Rutten.

VOOR DE GAAPGRENS In elk geval moet zijn Mattheüs Passie ‘voor de gaapgrens blijven’. „Daarmee bedoel ik dat het publiek moet begrijpen wat er op het podium gebeurt. Ook vind ik het belangrijk dat ernst en lichtheid afgewisseld worden.” Als voorbeeld noemt Rutten het moment vlak voor het verraad door Judas in Gethsemané, waar Jezus zich afzondert voor gebed. „Die lichtheid zit bijvoorbeeld in het taalgebruik. Als hij terugkomt bij zijn volgelingen, slapen ze. In de voorstelling maak ik daar ‘tukken’ van. Ook met intonatie kun je spelen. Natuurlijk is het lijdensverhaal een zwaar verhaal, maar

ik breng het niet te zwaarvoedig. Je kunt het ook feitelijk, op de toon van het achtuurjournaal overbrengen. Het verhaal en de muziek komen daarin ook beter tot hun recht.”

Zelf beschouwt Rutten de Bijbel als cultuurgoed. „Als kind ging ik naar een openbare school, maar mijn ouders stuurden mij buiten schooltijd wel naar een andere juf, waar ik Bijbelonderwijs kreeg. De verhalen vond ik fantastisch.” Anno 2016 inspireert de passie hem nog steeds. „Het lijdensverhaal van Christus neemt in de geloofsbeleving van christenen natuurlijk een belangrijke plaats in, dat begrijp ik heel goed. Ik benader het verhaal niet vanuit het gelovige, maar ik vind het een fascinerend verhaal vanwege de menselijkheid ervan. Het verhaal gaat over lijden en dood van Jezus, verraad en spijt bij Judas, grootspraak en verloochening van Petrus. Die menselijke motieven komen ook veelvuldig terug in ons dagelijks leven. Geleid door de muziek van Bach is de Mattheüs Passie voor mij een combinatie van droefheid, schoonheid en troost.”

NIETS MOET Rutten zegt niet dat theaterbezoekers volgende week dezelfde ervaring moeten hebben. „De één krijgt kippenvel van klassieke muziek, de ander kan het misschien geen plek geven. Je hoeft het niet mooi te vinden”, benadrukt hij. Wel heeft hij één advies: „Ga lekker zitten met de schouders naar beneden, ogen eventueel dicht en oren open; laat klassieke muziek, thuis of in het theater, eens over je heenkomen.”

SCHAFFELAARTHEATER De Mattheüs Passie van Edwin Rutten als verteller wordt zaterdag 12 maart opgevoerd in het Schaffelaartheater. De voorstelling in de Rabobank-zaal begint om 19.30 uur. Tickets zijn te boeken via de website van het theater. Na afloop van de voorstelling is er een ‘meet en greet’ in de foyer.